

Telegraful Roman.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegraful Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSETIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douări 24 fil., — de trei 30 fil
rândul cu litere garmond.

Nr. 7731 Școl.

Notificare oficială.

In secțiunea pedagogică a seminariului arhidicezan se primesc tineri greco-orientali români din arhidiceză, care au terminat cu succes 4 clase gimnaziale, reale sau civile.

Cerurile de primire sunt a se înainta prin mijlocirea respectivului oficiu protopresbiteral la Consistorul arhidicezan până inclusiv în 15/28 August a. c. însoțite de următoarele documente, toate în original:

1. Carte de botez din matricula parohială.
2. Act de naștere dela matriculantul civil.
3. Testimoniu școlar.
4. Testimoniu dela medic.

Cerurile intrate după terminul indicat nu se vor lua în considerare.

Sibiu, 7 Iulie 1916.

Consistorul arhidicezan.

4. Alte eventuale documente recomandatoare.

Cerurile intrate după espirarea terminului de concurs nu se vor lua în considerare.

Sibiu, 7 Iulie 1916.

Consistorul arhidicezan.

Din actele congresului ordinăr.

Măritului congres național-bisericesc, care se va întruni Duminică, în 30 Iulie n. în sesiune ordinară în Sibiu, îi vor fi prezentate următoarele rapoarte amănunțite din partea consistorului mitropolitan :

Raportul consistorului plenar.

Mărit Congres! Consistorul mitropolitan, din ședință plenară, cu tot respectul înaintea raportul general în care, în vremurile grele ce ne încercă și cu privire la § 98 din Statutul organic, ne mărginim a releva numai întâmplările și momentele mai marcante petrecute în viața publică a bisericii noastre mitropolitane în cursul periodului dela întrunirea Congresului din anul 1912 încoace:

1. Intre multe alte pierderi suferite în cursul periodului expunem aici numai pierderile mai simțitoare ce ne-au atins mai deaproape, anume:

Despre pierderea catastrofă induată prin moartea binemeritatului și distinsului nostru arhiepiscop și mitropolit Ioan Meșianu, întâmplată la 21 Ianuarie (3 Februarie) a. c. urmează raport deosebit.

In 31 Octombrie st. n. 1912, a decedat în Budapesta valorosul și binemeritat bărbat al bisericii Dr. Iosif Gall, membru în casa magnaților, fost asesor ordinari în senatul școlar la acest consistor, membru în delegația congresuală și în alte corporații ale bisericii noastre. Despre lăsământul fericitului urmează raport separat.

Moartea nemiloasă, la 12/25 Ianuarie a. c., a mai răpit din sânul bărbătilor de valoare ai bisericii noastre pe valorosul membru al clerului monahal Augustin Hamzea, arhimandrit, Igumenul (prepozitul) mănăstirii Hodoș-Bodrog, fost asesor ordinari în senatul bisericesc la acest consistor, membru în delegația congresuală și în toate corporațiunile bisericii noastre.

In 10 Decembrie 1914 a mai trecut la viață vecinică valorosul membru și credincios fiu al bisericii George Szerb, consilier aulic, fost membru suplent în senatul școlar la acest consistor.

2. Ca un eveniment istoric tinem a releva la acest loc atentatul josnic și ingrozitor, săvârșit la 28 Iunie st. n. 1914 în Sarajevo (Bosnia), față de altea Sa Arhiducele și moștenitorul de tron Francisc Ferdinand, căzând jefită atât dânsul cât și nobila sa soție Sofia Chotec, care l-a petrecut în călătorie, rămânând în adânc doliu atât întristata familie, cât și întreaga monarhie.

Despre această catastrofă primind știrea telegrafică dela domnul ministru de culte și instrucțiune publică, de loc în 29 Iunie 1914, am adresat pe calea cancelariei de cabinet Majestății Sale telegramă de condolență de conținutul următor:

«Pentru catastrofa deprimătoare urmată asupra Majestății Sale domnitorului nostru, a Inaltei Sale familiei și asupra întregii monarhii, prin atentatul josnic săvârșit față de Alteța Sa Arhiducele moștenitor de tron Francisc Ferdinand, cauzând moartea tragică a Alteței Sale și a nobilei Sale soții Sofia Chotec, în numele episcopatului și a credincioșilor bisericii mitropolitane gr.-or. române din Ungaria și Transilvania, dău expresiune omagială de profundă și dureroasă condolență. Ioan Meșianu, arhiepiscop și metropolit».

La aceasta, în ziua următoare, 30 Iulie a urmat următorul răspuns:

Excelentei Sale domnului Ioan Meșianu, consilier intim, arhiepiscop-mitropolit.

«Maiestatea Sa ces. și reg. apostolică, să îndură pregrațios a primi cu mulțumită exprimarea de condolență a Excelenței Tale în numele episcopatului și a credincioșilor bisericii mitropolitane gr.-or. române din Ungaria și Transilvania. La mandat preînalt: Daruváry».

Aceasta s'a notificat Domnului Ministeru de culte și instrucțiune publică și s'a comunicat consistoarelor eparhiale.

Introducându-se cercetare în contra făptuitorilor s'au aflat indicii, că aceștia au fost puși la cale de o conjurație poruncită din statul vecin, Serbia.

După satisfacția pretinsă din partea statului nostru s'a denegat la 28 Iulie 1914, a urmat intreruperea legăturilor diplomatic, ultimatum către statul vecin Serbia și mobilizarea generală. De aici a izbucnit răsboiul monstruos deslanțuit a-

proape peste întreg continentul, între statele mai de seamă grupate în două tabere dușmanoase.

De loc, după anunțarea mobilizării, credincioșii bisericii noastre din întreaga mitropolie, obligați la serviciu militar, cu insuflețire, fără nici o rezervă și cu adevarată abnegație au dat ascultare glasului de chemare al Majestății Sale Preabunului nostru Monarh, iar credincioșii rămași acasă pe toată linia și pe toate terenurile au stăruit a se achita cu credință de datorințele patriotice față de tron și patrie.

In vîltoarea acestui răsboiu mondial, care și acum aproape după 2 ani se continuă cu aceeași vehemență, poporul român din această patrie a dat dovezi incontestabile de cel mai nobil sentiment patriotic, de tradițională alipire și credință către tron și patrie. Aceste virtuți s'au manifestat în avântul celui mai strălucit erouism, probat și pecetluit cu nenumărate jertfe de sânge.

Vitejia poporului nostru este apreciată și recunoscută prin acte și comunicate publice de comandamentul suprem militar și de toți factorii competenți. Sângelul vîrsat pe câmpul de luptă, vitejia și jertfa poporului român din această patrie este garanția unui viitor mai bun și mai fericit în această patrie.

3. Ca un eveniment de actualitate istorică pentru analele bisericii noastre, ținem a remarcă, că în 24 Decembrie 1914 împlinindu-se 50 de ani dela datul decretului preînalt privitor la reînființarea mitropoliei noastre ortodoxe române din Ungaria și Transilvania, din partea Consistorului mitropolitan s'a adresat Preagătorului nostru Împărat și Rege apostolic următoarea telegramă de mulțumită:

«Cancelariei de cabinet a Majestății Sale cesaro și apostolico-regale în Viena.

In ziua aniversară a cincizecea dela înființarea mitropoliei gr. or. române din Ungaria și Transilvania, Consistorul își exprimă omagială recunoștință față de Majestatea Sa pentru sprijinul eficace și părintească îngrijire manifestată prin preînalta hotărâre dată în 24 Decembrie 1864, cu privire la reînființarea mitropoliei noastre, asigurând pe Majestatea Sa despre credință recunoscoare și plină de gratitudine a credincioșilor bisericii noastre».

La telegrama aceasta în ziua următoare, 25 Decembrie 1914, a sosit răspunsul următor:

FOIȘOARA.

Librăriile și bibliotecile ca factor educativ.

De preotul Ioan Dandea.

(Urmare).

Eftin și cu multe numere la catalog e Biblioteca pentru toți, dar nu e și cea mai bună, după cum crede editorul. Întemeiată de D. Stănescu, un bun scriitor, a început bine, de și era încă nedesăvârșită, dar acum a încăput pe mâini neprecepute; editorul de acum e specialistul edițiilor rele (Sămănătorul a. 1906 nr. 48), edițiile sunt neîngrijite, textele schimionate, operele prescurtate, nu să asemăna nici pe departe cu originalul (Sămănătorul a. 1906 nr. 48 pag. 958). Traducerile au o multime de defecte. Și e un lucru foarte rușinos ca să ajungem, ca Jidăniț să fie nu numai editorii cărților ce au să ne facă cultura și educaținea, ci ei să compună cărți pe sama noastră, să ne facă traducerile din operele străine (Cheia de aur de Bernstein, Minciunile convenționale de Max Nordau tr. de B. Nemțean, Dicționarul universal de Șăineanu etc.) — ear talentați scriitori români, cari și-ai căstigat ca d. e. Haralamb Lecca «un drept nestrămutat la titlul de bun traducător literar», să și intineze «talentul incontestabil» în mocirile inspirațiilor preținse ultra moderne și în realitate numai ultru-imorale,

pe când ar putea îmbogăji literatura noastră cu opere mai binecuvântate» (Sămănătorul a. 1906 nr. 32 pag. 32). E rușine, să primim hrana sufletească «coșer» dela Jidăniț, cari au o singură deviză, ieftin și rău. Dar trebuie să recunoaștem, că sunt și opere prețioase în o grămadă de putregăiu. Dar preste tot zis atât în aceasta bibliotecă, că și în alte biblioteci de editură, editarea e făcută fără sistem, clăie pe grămadă, după cum i-a venit la socoteala editorului. Bibliotecile Socecu, Steaua, a Minervei deși să prezintă în condiții mai bune, dar nu sunt lipsite de defecte. Mai ales în Bibl. Socecu și a Minervei a 30 fil. să află cărți nefolosite, «cu texte de o valoare îndoelnică cu povestiri de senzație, făcute de autori nesănătoși scriitori cu cotul» (Eminescu) și în aceste biblioteci au pătruns scrierile către unui Jidăniț, bună oară cum e și lui Carl Emil Franzos (Bibl. Minervei nr. 14) despre cari Eminescu scrie că sunt: produse nespălate ale filozofului dela Sadagura,... cari se desebesc prin expresii mărsăvite și obraznice (Scrieri politice și literare de Eminescu pag. 120 și 121). Aceștia să ne facă nouă literatură? Aceștia să ne facă traducerile opelor clasice? Și în aceste biblioteci sunt cărți, din care poți învăța cu adevărat ceva, dar sunt foarte multe «ca apa Zahără, bună și ea, dar nefolosite, nu poate înlocui apa naturală» (Lubbock, op. cit), căci dacă bei multă produce boală. Așa sunt în Biblioteca Socecu: Halima,

Nevestile Artiștilor, Fata Popii etc. In Biblioteca Minervei a 30 fil. sunt: Călugărul Gherasim, Carmen de Prosper Mérimée etc. Bune biblioteci sunt: Bunul Păstor, Bunul creștin și Biblioteca Șaguna din punct de vedere educativ, numai sunt puțini numeri în aceste biblioteci, și ar trebui să aibă mai mult un caracter apologic pentru inteligențial și ar trebui să aibă o secție și pentru popor, cu învățături religioase-morale. Biblioteca Steaua în general e bine redactată, dar sunt unele cărți cari nu să potrivesc pentru popor, căci pentru popor e edată această bibliotecă. Așa sunt: «La Răscruci», care de și e o operă bună nu poate fi prea bine înțeleasă de popor, așa încât să-i aibă folosul; Minunea vieții și Cheia Lumii de Speculație și o scriere fantastică după concepție; e neînteleasă însă de popor după cuprins și limbă, și ar trebui să lipsască din biblioteca Steaua.

Biblioteca «Asociației» sufere de un defect capital, că voie să fie bibliotecă eftină și bună și pentru inteligențial și pentru popor și nu poate mulțumi pe nici unul; pentru popor e prea mult și în un stil prea înalt în mare parte; pentru inteligențial operele din aceea bibliotecă cu prind prea puțin. Și din aceasta bibliotecă se pot excepționa căteva opere: d. e. Ercule nr. 12/1912 și Cum să trăim nr. 26/1913.

Nu ar fi nimic de zis, ca să nu să povestească poporului despre minunatele

fapte vitejești ale lui Ercule, mai ales când povestitorul e frumos grăitorul Ispirescu, deși ar fi de zis multe contra probabilității acelor fapte. E minunată observația unei scriitoare române puse în gura unei fețe bisericești învățate: «Dacă fanarioii sunt cu adevărat pogoritori din vechi Elini, atunci aceia n-au fost nimic altceva decât... poezi. Ei și au crezut, în sfârșit, povestile pe care tot ei le spuseseră. Dar poezi au fost, iubite Tudore, mari poeți». (Haiducul, de Bucura Dumbravă, pag 335).

Nu să poate să nu fie obiecționată aceea parte a amintirii scrierii despre Ercule, care amintește împrejurările între cari s'a născut acel erou grec. Tăranul să scandalisează pentru trivializarea numelui lui Dumnezeu și pentru atribuirea lui a unor fapte imorale. El nu poate să, că așa era credința curentă a păgânilor. El nu poate să facă deosebire între credința păgână și cea creștină pe temeiul celor cuprinse în amintirile scriere, mai ales că nici nu i s'a atrăs atenție la aceea deosebire chiar în cuprinsul scrierii. Ori și cum, nu trebuie să dăm cele «sfinte cănilor, nici mărgăritarele să nu le aruncăm porcilor»; nu trebuie să trivializăm acele lucruri și nume, cari ne sunt scumpe; nu trebuie să producem scandală prin scrierile, cari au de scop chiar educația culturală în înțelesul cel mai înalt al cuvântului.

Din scrierea «Cum să trăim» nu să poate obiecționa, decât numai partea IV: Despre boalele lumești. Ar fi fost de do-

«Exelenței Sale Ioan Mețianu, arhiepiscop și mitropolit în Sibiu.

Majestatea Sa cesaro și apostolică regală a primit cu vie satisfacție omagile exprimate prin Exelența Voastră ale Consistorului mitropolitan gr.-oriental român din priilegiul anivesării a cincizecea dela înființarea mitropoliei din Ungaria și Transilvania, precum și asigurarea despre alipirea credincioșilor bisericii. Această nouă manifestare a credinței probate (kiprobaht hűségük) Majestatea Sa să îndură preagrațios a o primă cu exprimarea cordialei mulțamiri. La mandat preînalt: Daruváry».

In legătură cu acest act, între imprejurările grele în cari am ajuns din pricina răsboiului mondial, s'a luat încă următoarea hotărâre:

«Consistorul mitropolitan, ca senat bisericesc, întrunit în ședință extraordinară în ziua când se împlinesc 50 de ani dela reînființarea mitropoliei ortodoxe române din Ungaria și Transilvania, își îndreaptă plin de evlavie cugetul său spre nemuritorul mitropolit Andrei Șaguna și spre toți contemporanii lui, cari au luptat cu credință ferbinte și cu entuziasm neînfrânt pentru reînființarea acestei mitropolii, binecuvântă memoria lor și înalță rugăciune de mulțamită cătră părintele luminilor dela care vine toată darea cea bună și tot darul desăvârșit, privește cu încredere la viitoarea desvoltare a bisericii ortodoxe române având ca anghiră tare nădejdea, că precum a dat milostivul Dumnezeu poporului nostru, limbei și culturii lui naționale liman de măntuire la adăpostul sfintei noastre biserici în trecut, tot așa îl va înredni Atotputernicul și în viitor pe acest popor dreptcredincios să afle nu numai scut și acoperemânt vieții sale sufletești sub aripiile ocrotitoare ale acestei sfinte mitropolii, ci și o pârghie spre progresul cultural și spre înalțarea continuă cătră idealul vieții creștinești».

Pe lângă comunicarea acestui concluz s'a dat circular cătră toate consistoriile eparhiale, ca să îndrumă preoțimea submanuată, să rostească rugăciuni de mulțamită în biserici și să predice poporului despre însemnatatea reînființării mitropoliei noastre ortodoxe române din patrie.

4. Privitor la convocarea Congresului actual, dupăce mandatul deputaților aleși pe perioadă trecut pentru Congresul ținut în anul 1912 a expirat la 1 Octombrie 1914, conform concluzului normativ congresual Nr. 142 din 1886, avea să se facă în luniile Octombrie-Decembrie 1914, iar congresul ordinar actual să se intrunească la 1/14 Octombrie 1915. În aceasta afacere însă consistorul mitropolitan întrunit în ședință plenară la 20 August 1914, sub Nrul 394 M., în fața forței majore sub presiunea stărilor excepționale pricinuite de îngrozitorul răsboiu, a luat următorul concluz:

«Având în vedere, că în urmarea răsboiului declarat în 28 Iulie st. n. a. c., în temeiul articolului LXIII din 1912, deodată cu mobilizarea generală ordonată în 4 August a. c., s'a introdus «statul marțial» și că în starea excepțională actuală, afară de adunările municipale, sunt opriate toate alte întruniri și adunări, în urmarea căreia alegerile deputaților congresuali sub durata acestei stări excepționale nu sunt admisibile, deaceea: se încredințează înaltului prezidiu, după ridicarea stării excepționale și restabilirea raporturilor normale, a lăsării măsurile prevăzute în concluzul con-

stituitor la alegerile deputaților congresuali pe noul periodă următoare: Consistorul mitropolitan în ședință plenară la 21 August 1915, sub Nr. 274 M. 1915, la reportul prezidiului a luat următorul concluz:

«Reportul prezidiului referitor la executarea concluzului Consistorului mitropolitan Nr. 394/3 din 20 August 1914, în afacerea publicării alegerilor deputaților la Congresul național-bisericesc pe perioadă anilor 1915, 1916 și 1917 și la convocarea aceluia Congres pe ziua de 1 Octombrie 1915 se ia la cunoștință și având în vedere faptul, că stările excepționale cari au provocat și justificat acel concluz perzistă și acum, prezidiul este invitat, ca la timpul oportun să convoace ședință plenară a Consistorului mitropolitan în scopul luării dispozițiilor necesare pentru publicarea alegerilor deputaților la Congresul național-bisericesc și convocarea aceluia Congres.

Până la constituirea noului Consistor mitropolitan prin fitorul Congres național-bisericesc, funcționează în deplină vigoare de drept Consistorul mitropolitan actual în cadrele bugetului din perioadă expirat. Totodată până la convocarea și constituirea noului Congres național-bisericesc rămân în vigoare mandatele deputaților congresuali din perioadă expirat și la caz de necesitate Consistorul mitropolitan va face pașii de lipsă pentru a convoca la ședință pe deputații actuali ai Congresului național-bisericesc».

Deși stările excepționale nu numai că nu s-au schimbat mai spre bine, ci situația încă s'a mai agravat, totuși, urmând moartea fericitului arhiepiscop-mitropolit, Consistorul mitropolitan întrunit în ședință plenară la 27–28 Ianuarie (9–10 Februarie) a. c., având în vedere dispozițiile din §§ 155–156 ai «Statutului organic» și cu privire la § 150 al Statutului, cu majoritate de voturi a decretat efectuarea alegerilor deputaților pentru congresul ordinar pe perioada 1/14 Octombrie 1914–1/14 Octombrie 1917 și totodată, în legătură cu aceasta, în arhieiceză și alegera deputaților «ad hoc» pentru congresul electoral.

In legătură cu aceasta, pentru intruirea Congresului ordinar, s'a fixat ziua de 17/30 Iulie a. c., iară pentru intruirea Congresului electoral în scopul alegerii de mitropolit pe 23 Iulie (5 August) a. c. Anunțarea convocării Congresului la Majestatea Sa, s'a încredințat prezidiului.

Conform concluzului premis s'a dat circular cătră toate Consistoriile, amăsurat regulamentului congresual.

Anunțarea convocării atât a Congresului ordinar, cât și a celui electoral s'a făcut la 21 Martie (3 Aprilie) a. c., Nr. 66 M., și s'a înaintat înaltului guvern la 23 Martie (5 Aprilie) a. c. La aceasta a urmat scrisoarea Domnului Ministrului de culte și instrucțiune publică din 9 Iunie st. n. a. c., Nr. 66014/916 IV, prin care ne-a comunicat, că Majestatea Sa ces. și reg. apostolică, prin rezoluția preînaltă din 26 Maiu st. n. a. c., s'a îndurat preagrațios a lăsat fără nici o rezervă de convocarea Congresului ordinar pe 17/30 Iulie a. c. și zilele următoare, și a Congresului electoral pentru alegera mitropolitului pe 23 Iulie (5 August) a. c.

Actele despre alegerile efectuate urmăză pe lângă raport deosebit.

In legătură cu această afacere ținem a remarcă, că în eparhia (dieceza) Caran-

decare. De altfel trebuie peste tot învățat poporul, că la orice boală să se arate întră că să poate la medic. Poporul n'are lipsă să cunoască toate speciile de boale lumești; efectele acestor boale să pot expune în colori și cu cuvinte alese și îngrijite ca să nu vătene sentimentele celor curăță la înimă și trup. Chiar în ce privește expresiile în această parte a scrierii amintite sunt multe, foarte multe expresii *triviale* ne admisibile în o scriere educativă pentru popor.

O bună bibliotecă de editură e a «Minervei» (Autorii clasici și moderni), care în general editează cu conștiințiozitate opere bune originale și streine în bune traduceri. Dar nici aceasta bibliotecă nu i lipșită de defecte. Si în ea să află opere de două și a treia mână, care din o deșăvârșită editură educativă ar trebui să lipsească. Să află traduceri din lit. străine de valoare artistică, dar fără valoare morală educativă (O viață de Maupassant, Sapho de Daudet etc). — opere cari sunt apoteoză a sensualismului (Payot) și a căror cetire te familiarizează numai cu o viață usoară și cu sensualizmul.

Operele originale de a două și a treia mână ar putea fi înlocuite prin buna literatură veche, cronică, scrierile pline de idei și simțiri adânci ale lui Măzăreanu etc. Traducerile operelor fără valoarea educativă ar putea fi înlocuite prin serioasele și plinele de sănătate, opere ale lui Björnson Dickens, Ibsen, Goethe etc. (Va urma).

sebeșului, a cărei teritor de loc la începutul răsboiului a fost declarat de teritor exterior răsboinic, în urmarea stărilor excepționale pricinuite de răsboi mondial, cu expirarea perioadei trecut nu s'au putut ține alegerile pentru sinodul eparhial și astfel în anul 1914 nu s'a întrunit Sinodul eparhial, organele diecezane au rămas în funcțiune până în anul curent, când s'au făcut alegerile și s'a întrunit Sinodul.

5. Concluzele luate în Congresul național-bisericesc ținut în anul 1912 au fost publicate și executate conform concluzului normativ congresual. Asesorii ordinari aleși în Consistorul mitropolitan la timpul său au intrat în funcțiune.

In special relevăm aici, că Regulamentul pentru procedura judecătoarească în cauzele matrimoniale, votat prin concluzul Nr. 95 din 1912, retipărit și broșat separat, împreună cu instrucțiunea dată de Consistorul mitropolitan cu datul 25 August 1895, Nr. 138 M., cu privire la procedura ce au a urma organele, respective preoții și poporul dreptcredincios al bisericii gr.-or. române din provincia mitropolitană, față de reformele politico-bisericești, s'a trimis în exemplare recerute pe calea Consistoriilor eparhiale pentru toate organele bisericești din Mitropolie.

Iară privitor la executarea Normativului pentru regularea funcționării organelor protopresbiterale, votat prin concluzul congresual Nr. 68 din 1912, comunicat în broșură separată, au fost îndrumate Consistoriile eparhiale, conform § lui 40 din «Statutul organic», a elabora un proiect de Regulament special pentru alegerea membrilor sinodului protopresbiteral și a supune sinoadelor eparhiale competente pentru aprobare.

6. In afacerea de controversă principiată prin ordinul ministerial de datul 23 Octombrie 1908, Mr. 106276, în privința limbei de catehizare a elevilor apartinători bisericii noastre ortodoxe române din școalele și instituțile de învățământ cari nu aparțin jurisdicției bisericii, din partea Consistorului mitropolitan, aflându-se, că la remonstranțe ținute din nou la Înalțul guvern nu urmează nici o rezoluție, cu datul 3 Ianuarie 1914, Nr. 476/913 M., a fost ținută o nouă reprezentanție la Domnul Ministrul de culte și instrucțiune publică, în care s'a solicitat rezolvarea remonstranților bisericii noastre în această afacere de mare importanță. La acest urzior a urmat în 25 Aprilie 1914, Nr. 1797/914 Pres., rezoluția actualului Domn Ministrul de culte și instrucțiune publică, prin care ridicând din valoare ordinul jignitor și vătămător al antecesorului său de datul 23 Octombrie 1908, Nr. 106276, pe temeiul nexului strâns între catehizare și viață sufletească, se declară învoit, că catehizarea elevilor și propunerea religiunii la toate școalele și instituțile de învățământ din patrie să se țină și să se facă în limba maternă a acelora. Această dispoziție prin un ordin ulterior a fost extinsă și a supra școalelor de repetiție.

Față de rezoluția principală indicată mai sus a Domnului Ministrului de culte și instrucțiune publică, Consistorul mitropolitan întrunit în ședință plenară la 20 August (2 Septembrie) 1914 a luat următorul concluz:

«Acest Consistor mitropolitan, luând act de rezoluția ministerială, și față de aceasta, în deplin acord cu concluzele anterioare, enunță că dreptul a delibera a supra limbei de catehizare și propunere a religiunii pentru elevii bisericii noastre gr.-or. române din mitropolie este exclusiv al bisericii, chemată și îndreptăjită a provedea catehizarea, și în virtutea acestui drept declară din nou, că catehizarea și propunerea religiunii elevilor bisericii noastre dela instituțile de învățământ de orice categorie, este admisibilă numai în limba rituală a acelora. Această dispoziție prin un ordin ulterior a fost extinsă și a supra școalelor de repetiție.

7. Dupăce am primit unele declarații din partea Înalțului guvern, că s'ar face pregătiri pentru revizuirea legilor școlare și chiar punându-se în vedere modificarea favorabilă a legilor școlare, aşa afăndându-l potrivit față de legea școlară, articolul XXVII 1907, pe temeiul datelor și materialului transpus din senatul școlar, din partea Consistorului mitropolitan sub Nr. 295/914 M., în numele bisericii ortodoxe române din patrie s'a ținută înaltul guvern la 23 Ianuarie 1914, Nr. 476/913 M., comunicându-le și studiind afacerea, acolo unde va fi trebuită urgentă, să ia măsuri pentru ameliorarea stării materiale și pentru reglarea dotației preoților. Iar în urma studierii acestei afaceri pe temeiul datelor căstigate și în vedere împrejurările, la timpul său să facă propunerea la Consistorul mitropolitan în privința felului și a modalităților, după cari s'ar putea regula prin Congres sistematizarea dotației preoților din mijloacele proprii ale comunelor bisericești.

c) Deputații bisericii noastre cu acel prilej a întrevenit la factorii competenți ai statului atât în afacerea asemănării ajutorului dela stat pentru susținerea organismului bisericesc, respective a Consistorilor și a Seminarilor teologice, căt și în afacerile școlare, în deosebi pentru delăturarea greutăților ce ni se pun la susținerea școalelor, din partea organelor administrative ale statului pe temeiul legii școlare gravaminată din partea bisericii noastre.

9. Afacerea sistematizării unui post de cancelist la oficiile protopresbiterale, indicată în concluzul congresual Nr. 117 din 1912, aparținând competenței sinoadelor protopresbiterale, din partea Consistorului mitropolitan cu datul 12/25 Noemvrie 1912, Nr. 585 M., a fost transpusă Consistoriilor eparhiale pentru rezolvare amăsurat imprejurărilor.

10. Generosul bărbat al bisericii noastre ortodoxe române din Timișoara, călăuzit de sentimente nobile ce le are față de progresul cultural al neamului românesc, la 18/31 Martie 1913 a depus spre administrare la Consistorul eparhial din Arad în 7 libele de depunere un capital de 372,000 (trei sute

Reprezentanța ținută cătră Înalțul guvern în această afacere importantă ne luăm voie a o alătură sub /, în copie la acest raport, spre scopul, ca luându-se act de această, să se retipăreasă ca adnex la protocolul congresual, fiind de actualitate publică.

8. In afacerea ameliorării dotației preoților noștri din mitropolie, Consistorul mitropolitan, amăsurat concluzului congresual Nr. 41 din 1912, a continuat demersurile pentru ameliorarea dotației preoților și anume: deputații ținută și instituții sub conducerea preavenerabilului fericit arhiepiscop și mitropolit Ioan Mețianu, din episcopii sufragani Ioan I. Papp al Aradului, Dr. E. Miron Cristea al Caraș-Sebeșului, ca reprezentanți din cler, apoi din mireni: Dr. Ioan Mihu, Vasile Almășan, Nicolae Zige, Petru Truțea, Baron G. Duca și Dr. Valer Braniște, în numele și din încredințarea bisericii ortodoxe române din patrie, s'au prezentat în 18/31 Octombrie 1912 la Domnul Ministrul de culte și instrucțiune publică contele Ioan Zichy, la Domnul Ministrul președinte Ladislau Lukács, la D-L Ministrul de finanțe Ioan Teleszky, apoi la ambii secretari de stat din ministerul de culte domnii Balogh și Náray Szabó, cerând și solicitând în consonanță cu reprezentanțile ținută prealabil în scris :

a) Executarea și aplicarea articolului de lege XX din 1848 și față de biserica ortodoxă română din patrie.

b) Modificarea favorabilă a dispozițiilor gravamine și indicate în reprezentanța ținută Înalțului guvern la 2 Septembrie 1912, Nr. 422 M., din proiectul de lege ce era pregătit, pentru introducerea cvincvenalelor, adausului de serviciu pe seama preoților, îndeosebi solicitând schimbarea deosebirii de dotație sub orice raport.

Iar la pertractarea acestui proiect de lege în Casa de sus a parlamentului au participat ambii episcopi, și atât în general, că și în special luând cuvântul în mai multe rânduri și făcând propuneri la toate dispozițiile nefavorabile, au apărăt cu energie și cu demnitate interesele preoților și a bisericii noastre, pentru din partea Consistorului mitropolitan în ședință plenară ținută la 20 August 1913 față de episcopat s'a exprimat recunoștință.

Deși în proiectul de lege votat și pus în vigoare nu s'a primit egalizarea dotației pentru toți preoții deopotrivă, totuș la reprezentanța ținută în scris cătră Înalțul guvern de culte și la intervenirea episcopatului nostru, Domnul Ministrul de culte și instrucțiune publică, amăsurat promisiunei făcute, în cadrul bugetului a acordat și asemnat adaus — cu cinquenale și pentru preoții cu calificare mai inferioară, rămânând a reveni asupra regulației acestei chestii prin lege, când vor adămite finanțele statului.

Relativ la concluzul congresual Nr. 103 din 1912, Consistorul mitropolitan, prin circularul de datul 12/25 Noemvrie 1912, Nr. 573 M.. pe lângă comunicarea propunerii indicate în concluzul congresual Nr. 60 a dat îndrumare la toate Consistoriile eparhiale din mitropolie: a adună date concrete și reale despre dotația preoților din parohiile submanuante, apoi examinându-le și studiind afacerea, acolo unde va fi trebuită urgentă, să ia măsuri pentru ameliorarea stării materiale și pentru reglarea dotației preoților. Iar în urma studierii acestei afaceri pe temeiul datelor căstigate și în vedere împrejurările, la timpul său să facă propunerea la Consistorul mitropolitan în privința felului și a modalităților, după cari s'ar putea regula prin Congres sistematizarea dotației preoților din mijloacele proprii ale comunelor bisericești.

c) Deputații bisericii noastre cu acel prilej a întrevenit la factorii competenți ai statului atât în afacerea asemănării ajutorului dela stat pentru susținerea organismului bisericesc, respective a Consistorilor și a Seminarilor teologice, căt și în afacerile școlare, în deosebi pentru delăturarea greutăților ce ni se pun la susținerea școalelor, din partea organelor administrative ale statului pe temeiul legii școlare gravaminată din partea bisericii noastre.

9. Afacerea sistematizării unui post de cancelist la oficiile protopresbiterale, indicată în concl

șaptezeci și două de mii) coroane ca fundațione numită: «Fundatunea Emanuil Ungurianu», cu mențiunea indicată în actul fundațional.

Acest act fundațional ne luăm voie a-l prezenta pe lângă raport deosebit.

11. Conform §-lui 162 din «Statutul organic» urmează a se reconstituă Consistorul mitropolitan pe perioadă nouă 1/14 Octombrie 1915—1/14 Octombrie 1918. În scopul acesta vine a se alege în senatul bisericesc din dieceza Aradului un asesor ordinari în locul decedatului Augustin Hamzea, arhimandrit. Iar senatul școlar și epitropesc vin a se reconstituă întregi prin nouă alegere.

In temeiul concluzului normativ congresual Nr. 125 din 1870, retipărit ca acuz la Statutul organic, sunt a se alege de asesori ordinari:

I. Pentru senatul școlar:

a) Din arhidieceza 1 preot și 1 mirean	2 asesori
b) Din dieceza Aradului cu părțile banatice și Oradea-mare 1 preot și 2 mireni	3 asesori
c) Din dieceza Caransebeș un asesor mirean	1 asesor

De tot: 6 asesori

II. Pentru senatul epitropesc:

a) Din arhidieceza 1 preot și 1 mirean	2 asesori
b) Din dieceza Aradului cu părțile banatice și Oradea-mare 2 asesori mireni	2 asesori
c) Din dieceza Caransebeșului 1 asesor preot și 1 asesor mirean	2 asesori

De tot: 6 asesori

Cu privire la alegerea asesorilor suplenți, în temeiul concluzului congresual normativ sus citat, ne luăm voie a propune a se face alegerea fără restrângere la dieceze, și încât va fi posibil a se alege asesori suplenți din apropiere, spre a facilita suplinirea în cazuri de impedecare momentană a asesorilor ordinari.

Deodată cu reconstituirea Consistorului mitropolitan ne luăm voie a propune și reconstituirea Delegației congresuale pentru conducerea afacerilor de controverse pendente, iscate din despărțirea hierarhică de către mitropolia gr.-or. sărbă.

12. Datele numerice, privitoare la exibitele și obiectele intrate și perfractate în Consistorul mitropolitan și la ședințele ținute spre acel scop în cursul perioadei 1/14 Octombrie 1912 până la sfârșitul anului 1915, nu luăm voie a le expune în următoarele:

Exibitele intrate:

a) In anul 1912 dela 1/14 Octombrie până la finea anului	150
b) In anul 1913	491
c) In anul 1914	533
d) In anul 1915	398

De tot: 1572

Acestea după natura obiectelor au fost împărțite și rezolvate după rezorturi. Pentru perfractarea și rezolvarea obiectelor în cursul perioadei indicat Consistorul mitropolitan s-a întrunit în 5 ședințe plenare. Senatul bisericesc a ținut 13 ședințe bisericesti, senatul școlar a ținut 16 ședințe școlare, senatul epitropesc 14 ședințe.

Între obiectele perfractate în plen au fost cauze apelate administrative 5 și 1 disciplinară. În cauzele administrative hotărările gravamine au fost aprobate în 3, și anulate în 2 cazuri. Iar în cauza disciplinară sentința de prima instanță a fost schimbată.

Sibiu, din ședința plenară a Consistorului mitropolitan, ținută la 11/24 iunie 1916.

Ioan I. Papp m. p., **Nicolae Zigre** m. p., episcop-prezident, secretar mitropolitan.

Răsboiul.

Situația e favorabilă la toate fronturile. De pe înălțimile dela Prislop Rușii au fost alungați. Teritorul ungur e de nou curățit de Ruși. Trupele noastre au recucerit dela Ruși înălțimile dela Tatarov și i-au împedcat se ieș în stăpânire muntele Capul. Pe celelalte locuri apărarea trupelor aliate s-a făcut cu succes. Toate atacurile dușmane au fost respuse.

La frontul italian focul de artillerie e neîntrerupt. La înălțimile dela Posina ai noștri au luat un punct însemnat de observație, în schimb a luate și dușmanul unul dela noi, în alt

loc. La frontul apusen luptele sunt grele. Dușmanii atacă cu trupe foarte mari, dar Germanii își pept cu ele și resping toate atacurile, pricinuind perdeți enorme Englezilor și Francezilor. Vine știrea, că în curând se va începe ofensiva și în Balcani.

Asociația la Breaza.

Adunarea despărțimantului Făgăraș.

Duminecă în 3/6 Iulie c. poporul din Breaza a avut o serbare rară. Bărbați, femei, bătrâni și tineri așteau la biserică sosirea comitetului acestui despărțimant, precum era publicat. După finirea sfintei liturghii celebrate de parohul N. Boier și P. O. D. Nicolae Borzea, protopop și directorul despărțimantului, teologul Mircea din Calbor la cazanie a cuvântat poporului, după Dr. Bălan, despre rugăciune, pentru cei duși în răsboi, stocând, lacrami din ochii celor prezenți; iar P. O. D. protopop a predicat după evanghelia zilei despre cei «îndrăciți», la înțelesul poporului, arătând cine sunt cei îndrăciți și astăzi în neamul nostru. Toți cei care trăiesc numai pentru trup și plăcerile lui, toți cei vânduți, toți cei ce nu au nici un ideal în viața lor, pentru binele neamului, toți cei născuți cu diferite boale trupești și sufletești, și cari trăiesc o moarte vie, fiind un amar și chin toată viața lor, din cauza părintilor, moșilor și strămoșilor păcătoși și plini de viuri, imorali și neregulați în traiul lor, cari în viața lor nu au îndeplinit poruncile lui Dumnezeu, de preot nu au ascultat, biserică nu o au cercetat, ci au ascultat de îspita diavolului și au devenit îndrăciți; resplata neascultării apoi sunt morburile erez te, cari fac din om neom.

«Părinții au mânca agurida și la copii li s-au strepezi dînții», — zice înțeleputul Sirach. Așa și este, că până la o nouă seminție trec morburile din desfrânarea părintilor în copii. Deci dacă vrei să fii sănătos tu și copiii tei și neamul și familia ta și poporul tău viguros — nu te lăsa la păcat, nu te lăsa îspitit de diavolul.

Diavolul nu are putere asupra omului, el este ca un câine legat, și numai de te apropie de el te poate mușca. Precum feciorul din Galați — nu poate fura fata decât cu voea ei, — așa nici diavolul nu te poate lua decât cu voia ta. Îndrăciții din evanghelia de astăzi, singuri sunt de vină, sau și părinții lor, de au ajuns în stăpânirea diavolului atât de rău. Sunt mulți părinți și astăzi de vină, că fiu lor devin îndrăciți.

Ei se fac îndrăciți, fiindcă în tinerețe nu-i trimiteți regulat la biserică, Dumineca și în sărbători. Vara se duc cu vitele la pășune Dumineca, earnă și rece la biserică, și nu-i trimiteți pentru răceală. Deci spuneți, când cercetează ei biserică? Nici odată!

Și așa în loc să se apropie de Dumnezeu, să fie iubiți și păziți de Dumnezeu ei se apropie de diavolul și lucrurile lui, din tinerețe devin îndrăciți, și nu-i mirare — că acei copii bat pe părinții lor, la bătrânețe și scot din casă și îi necinstesc în toată forma diavolească.

Observ, că lipsesc și astăzi dela această serbare din biserică copii de școală, fiind școala comună mamă mașteră a lor. Și resplata nu va întârzi pentru orce păcat și părinții vor avea supărări pentru aceasta rea grije de copiii lor din partea școalei comunale.

Virtutea se sălășuese în sufletul copilului din tinerețe dacă porții grija bună tu tată și tu mamă de el din tinerețe, din contră, în loc de virtute — să sălășuese păcatul și toate retelele în sufletul copiilor tăi. Cum îi înveți la tinerețe, așa sunt la bătrânețe, buni sau răi, virtuoși ori păcătoși.

După aceste bune sfaturi practice și înțelese de popor se deschide adunarea prin P. O. D. Nicolae Borzea, directorul desp. cu o cuvântare potrivită, prin care arată scopul Asociației, arată și datorința atât a poporului cât și a statului de a ajuta la ajungerea acestui scop. Când pe lângă popor va ajuta și statul la realizarea scopului Asociației, va scădea întuirea și analfabetismul din poporul român din cetățenii acestui stat, care analfabetism nu face onoare nici unui stat și cu atât mai puțin Ungariei.

Poporul român are un suflet curat și bogat, de care până la înființarea acestei Asociații în 1861, a îngrijit numai bunul Dumnezeu — precum zice poetul Lăpedat «Lăuduți-L, că și mare Dumnezeu, ce-a îngrijit cu mâna tare de român, poporul seu», — dar acum se cere mai mult, să îngrijim unul fie care de popor, de oarece și popoarele ce ne înconjură acela lucru îl fac, și poporul ce și-a perdit limba, nu mai e popor. Poporul român este cel mai vechi popor pe aceste locuri, el este nașul munților, al piscurilor și văilor, și

pentru că le este naș, Carpații l-au și păzit de perire.

Poporul român vorbește aceeași limbă, ori e ungurean, ori e Basarabean, ori e Moldovan, Muntean, Dobrogean — cu puțină deosebire.

Când s-au versat preste Dacia popoarele din Asia, au remas cuvinte dela acele popoare, — și poporul fără școală le-a dat acestor cuvinte strene terminație românească, și astăzi sunt ale noastre.

Asociația are aşadară și datorința de a purifica limba română, ca să fie egală la tot poporul român, și îndatorirea, de a cultiva poporul în toți ramii de cultură, ca să înflorescă aci în Ungaria spre binele și folosul statului. Limba, legea și credința sunt lucruri date de Dumnezeu, sunt lucruri sfinte, cari trebuie păstrate precum s-au primit dela părinți, moș și strămoși, iar un factor, care trebuie să lucre la păstrarea sufletului românesc este și Asociația, din care noi facem o parte, având ea astăzi 87 de despărțiminte pe întreg teritoriul locuit de poporul român din patria noastră. Arată apoi cum s-a înființat Asociația, și ce-a realizat ea pentru popor până acum, cu dare de stipendii, cu școala de fete, Muzeu, cu Biblioteca «Asociației», cu secțiunile științifice-literare, și închee sfâtuind ca unul fiecare să se facă membru spre sprijinirea Asociației care are un scop atât de sfânt.

Se prezintă diferențele rapoarte, se aleg comisiunile cari să le studieze și să refereze.

Domnul Ilie Beleuță, profesor-căticet, cetește dizertația instructivă despre misiunea bisericiei, eară părintele Traian Păcală vorbește despre creșterea tineretului. — Poporul a ascultat cu mare atenție amândouă dizertațiunile răsplătind pe preleğători cu aclamări.

S-au primit rapoarte, s'a dat absoluitoriu pentru raționiu, s'a înscris membri noi, dela cari s-au încasat taxele. S'a distribuit cările din biblioteca Asociației membrilor de nou înscrisi, — s'a distribuit premiile de către 10 cor. pentru cea mai bună grădină de pomi, cea mai bine cultivată grădină de legumi și pentru portul cel mai original, lucrat de harnica româncuță. La masa improvisată în grădină, sub un nuc uriaș, P. O. D. director al desp. a toastat pentru Președintele nostru în comitetul central. Părintele Aron pentru directorul desp. și comitet. Începând ploaia societatea s'a imprăștiat — excursia proiectată la pădure nu s'a putut face, ci s'a amânat pe altă dată.

Conversația și petrecerea bună s'a continuat la casa părintelui Boier, până târziu noaptea, când fiecare mulțăit în sufletul seu, că și deastădată și-a putut îndeplini o datorință sfântă pentru neam și lege, alergând în această comună cu frumoase tradiții istorice, pleacă către casă cu promisiunea de a se întâlni pe acest teren de muncă în comuna Lîsa, în anul viitor, nu cu aliauri și cu sunete de strune și organe, ci cu dorul de muncă, de a lumina acest popor bun, care ne-a dat tuturor viață.

Un participant.

NOUTATI.

O nouă donație mare pentru fundația ziaristică. După cum a filmat, Dr. Ioan I. Lăpădatu, a primit zilele trecute din partea unui venerabil fruntaș al nostru, care dorește să remână necunoscut, suma de 12000 cor. (douăsprezece mii), ca donație pe seama fundației pentru ajutorarea ziaristilor români din Ungaria. Această donație, după cea de 10000 cor. a Druii Gh. Popp de Băsești, este o nouă doavă, că bărbații noștri de bine aprețiază tot mai mult frumoasa chemare a fundației ziaristilor nostri. Onoare și recunoștință nobilului donator!

Desmințire și satisfacție. Dela cartierul ces. și reg. de presă se comunică următoarele: «Un ziar din România, cunoscut ca rusofil, aduce știrea, că în luptele din urmă dela frontul nord-estic, s'a predat trei regimente cehe, împreună cu colonelii lor, un batalion slovac și 30,000 de Români din armata austro-ungară. Nu se va mira nime, că ziarul din cheie publică astfel de povești, cari îi vin la socoteală; dar totuși trebuie să ne mirăm, că un ziar din statul român îndrănește se ponegrească în ochii lumii pe conaționalii sei din mo-

narie, pe acei buni soldați, cari au dat dovezi de credință patriotică și de eroism nu de mult, atât în luptele dela Asiago, cât și la respingerea grăvelelor atacuri dela Baranovici». Ne pare bine, că dela loc competent ni-se recunoaște de nou patriotismul și eroismul.

*
Avansare. Majorul Victor Rusu, care s'a distins în mod extraordinar în luptele din Bucovina, este înaintat de către Maiestatea Sa la rangul de subcolonel.

Caz de moarte. Autorul dramatic și fostul director general al teatrelor din România, Mihail Potiu Micușnești, a răposat în București în vîrstă de 70 de ani. Moartea sa lasă regrete unanime în sinul celor ce l-au cunoscut.

Complice descoperit. În tabera de prisonieri, la Grödig, se găsea un colonel sărbă, cu numele Radacovici, despre care s'a constatat că era pus pe lista ofițerilor sărbă, însărcină să asasineze părechea moștenitoare de tron austro-ungar. Radacovici este acum arestat și va avea să răspundă în fața tribunalului. Același ofițer a luat parte și la crima omorârii regelui sărbă Alexandru, și în noaptea asasinării el a fost acela, care a ucis pe ministrul de atunci al răsboiului, pe Milovan Pavlovici.

† Petru Șinca, paroh ort. român în Batiz, președ. dir. inst. de cred. „Corvineana”, membru fondator al Societății fondului de teatru rom., membru al „Asociației pentru literatură și cultura poporului român” etc. după un morb scurt, a decedat în 6/19 Iulie c. la 8 ore sara, în al 63-an al etății și 39 al preoției și fericeite sale căsătorii. Rămasătele sale pământești s'au astrucat Sâmbătă în 22 Iulie n. la orele 11 a. m. în cimitirul comunei Batiz. Oihacea scă în pace! *

Vânătoare de submarine comerciale. Se comunică dela Copenhaga: Flota antantei a pornit o vânătoare neobosită asupra submarinului comercial Bremen. Încrucișătoare numeroase cutreeră oceanul în nădejdea dări distrugere submarinul, pentru a căruia nimicire s'a pus un mare premiu.

Schimbări în guvernul Rusiei. Ziul Ruscoi Slovo anunță, că în cabinetul rusești au să se facă în zilele acestea unele schimbări, care vor avea înrăuare hotărâtoare asupra politicii externe și interne. Este vorba să se numească o persoană specială, care să organizeze problema alimentării și a scumpetei. Se va adresa poate și un nou ministru vor fi înlocuiți prin puteri nouă.

Bucătării publice de răsboi. Săptămâna trecută s'a deschis în Viena primele trei bucatării publice de răsboi, întemeiate de autoritățile comunale în scop de a alinia greutățile suferite în alimentarea masselor poporului. Bucătăriile funcționează în curile IX, X și XII ale Vienei, unde locuiesc mai ales multă muncitorime. În prima zi s'a servit următoarele bucate: ciorbă, porționea cu 10 bani, mâncare de varză nemtească, și 20 bani, și tătei și 30 bani. Public s'a prezentat în mare număr și a fost deplin mulțumit atât cu bucatele, cat și cu serviciul acestor așezămintelor umanitare.

Nu este imprejurare ușorătoare. În afacerea de înșălătorie a unui notar din provincie, acuzat de mituire, Curia reg. a enunțat următoarele: Fapt

Internatul-orfelinat din Brașov.— *Scoală de menaj și de industrie casnică.* —— *Anunț școlar.* —

Reuniunea femeilor române din Brașov anunță On. Public românește condițiunile de primire în Internatul său, pe care îl susține și îl subvenționează spre a putea înlesni creșterea fiicelelor române în direcție casnică, cu taxe cât mai reduse.

Scoală de menaj și de industrie casnică este sub conducerea doamnei Ana Broșteanu, fostă directoară a internatului de fete din Sibiu.

Invățământul practic cuprinde pregătirea bucătelor, întreținerea locuinței, spălatul și călcatul, legumăritul, croitul de rochii și de rufărerie, cusutul cu mașina, diferite lucruri de mână până la cele mai variate broderii, executarea jachetelor implete, testul la răsboi dela cea mai simplă până la țesături de Smirna, covoare, costume naționale și odăjii bisericești.

Invățământul practic se completează cu invățământul teoretic, tratând despre teoria bucătăriei cu tot ce cade în sfera unei bune economii de casă, teoria croitoriei, contabilitatea și chimie culinară, igienă, în deosebi: religioasă, limba și literatură română, limba maghiară și germană, cântări, desen, educație familiară.

Localul Internatului este proprietatea Reuniunii, fiind situat în cea mai frumoasă și sănătoasă parte a orașului; se compune din două corpuși de casă, împreunate cu curte, cu grădină mare și un pavilion mare de vară.

Primirea elevelor în Internat se face cu 1 Septembrie st. v. (14 Septembrie st. n.). Deoarece numărul locurilor este limitat, părții doritori de a aduce fiicele lor, sunt rugați să anunțe cât mai din vreme înscrierea.

Taxa anuală este pentru întreținerea și instrucția completă de 700 coroane, inclusivă îngrijirea medicală și băi, adecă căte 70 Cor. lunar. Taxele se plătesc anticipativ lunar, cu obligamentul de a achita toate 10 lunile ale anului școlar.

Elevile solvante vor trebui să aibă vîrstă de 12 ani, să prezinte certificat de școală, de botez și de sănătate și de revaccinare.

Fiecare elevă va aduce cu sine rufărerie de corp, căte 6 bucăți, cămăși, pantaloni, camisoane, ciorapi și 12 batiste, asternut de pat, saltea, 2 perini și plapoma cu căte 2 rânduri de rufărerie (4 fețe de perină, 2 cearșafe de plapomă și două cearșafe de saltea (lepedee). Ștergare și servete căte 2. 8 metri până de casă pentru sorturi de bucătărie. Un cutit, o furculiță, o lingură mare și o linguriță mică. Perie de haine, perie de cap, și perie de dinți, pepten rar și des. Un palton (haină de iarnă) o cărpă sau un șal pentru curte, un covor de pat.

Pentru uniformitate s-au reglementat costume uniforme, precum și sorturi uniforme, pe care elevele și le uiceră în Internat.

Locația și direcția Internatului se află în Brașov, șiul Spitalului Nr. 10.

Informațiile se pot lua dela președintele Reuniunii, (Brașov, Str. Văii 7) sau dela Direcția Internatului, Șiul Spitalului Nr. 10.

Maria B. Baiulescu, *Ioan Lengeru,* președintă, secretar.

Nr. 188/1916. (116) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor invățătoreschi din comunele Jos Arătate din protopresbiteratul Hațegului, se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Fizești.** Salar 600 coroane din repartie, cvartir în natură și lemne de foc. Întregirea salarului se va cere dela stat.

2. **Sântămărie de peatră.** Salar 600 coroane din repartie și dela P. V. Consistoriu arh., cvartir în natură. Întregirea salarului se va cere dela stat.

3. **Valea-Sângelorgiu.** Salar 400 coroane dela biserică, 200 coroane din fondul cultural, iar restul până la 1200 cor. votat dela stat. Cvartir în natură pentru lemne de foc 100 cor. din care are să se înalță și sala de inv. și 20 cor. relut de grădină.

Concurenții au să și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis și să se prezenteze în comună în vî-o Dumineacă sau sărbătoare spre a face cunoștință cu poporul.

Cei aleși sunt datori de a conduce copii în Dumineci și sărbători la sf. biserică și a cântări cu ei răspunsurile liturgice.

Hațeg, la 5 Iulie 1916.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Hațeg.

Dr. Cornel Popescu
protopresbiter.

Nr. 312/916.

(118) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor invățătoreschi din comunele bisericești mai jos însemnate din tractul Devei se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare:

I. **Banpotoc.** Salar: 450 Cor. dela popor prin repartitione, iar restul votat dela stat. În natură: cvartir și grădină de 1000 m. Lemne de foc pentru școală 3 st.

II. **Boholt.** Salar 600 Cor. dela popor ear restul votat dela stat. În natură: cvartir și grădină, — apoi 8 m. lemne de foc pentru școală și invățător.

III. **Hondol.** Salar 1000 cor. din repartie dela popor, ear restul se va cere dela stat pe baza documentelor celui ales. — Cvartir și grădină în natură.

IV. **Suligete.** Salar 1000 cor. din repartie dela popor, ear restul se va cere dela stat pe baza documentelor celui ales. — Cvartir în natură, 20 cor. relut de grădină, și 2 stângini lemne de foc.

Aleșii invățători — pe lângă îndatoririle impuse prin Regulamentul școlar, sunt datori de a conduce în Dumineci și sărbători pe elevi la sf. biserică și a cântări cu ei răspunsurile liturgice, eventual formând cor.

Concurenții vor avea să-si întrețină petițiile în terminul reg. subsemnatului oficiu protopresbiteral având a se prezenta în comună spre a face cunoștință cu poporul și a cântări în biserică.

Deva, la 6/19 Iulie 1916.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Devei în conțelegeră cu respectivele comitete parohiale.

Dr. Ioan Dobre
protopresb.

Nr. 342/1916.

115 2-3

Concurs.

In sensul hotărârii comitetului parohial din 29 Ianie a. c. prin aceasta se publică concurs pentru ocuparea postului de invățător vacanță la școală confesională gr.-or. română din Gurariului, cu termen de 15 zile dela întâia publicare în „Telegraful Român”.

Salar: 600 cor. dela biserică, iar restul intregirea dela stat, votată sub Nr. 26945/910.

Locuință în edificiul școalei; relut de grădină: 20 cor.

Cel ales este îndatorat a forma cor cu elevii și a cântări în biserică. Doritorii de a ocupa acest post să se prezinte în biserică din Gurariului spre a-și dovedi destoinicia în cântare și a face cunoștință cu poporul.

Oficiul protopopesc gr.-or. român din Săliște, în conțelegeră cu comitetul parohial din Gurariului.

Săliște în 4 Iulie 1916.

Dr. Ioan Lupăș
protopop.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de invățător la școală confesională gr.-or. română din comuna Bâița (H. Boicza), protopresbiteral „Zarand”, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Nr. 111 3-3

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Salar anual Cor. 1200 —, și anume: Dîn repartie Cor. 400 —, dela biserică Cor. 400 —,

dela Ver. Consistor Cor. 200 —, și ajutor dela stat votat deja Cor. 200 —,

Salariul să plătește lunar anticipativ prin epitropia parohială.

Cvartir și grădină în natură.

Dela concurenții se recere:

1. Să instrueze corul elevilor, precum și să conduce corul deja existent al adulților și să cante cu ei în Dumineci și sărbătoare răspunsurile la sf. Liturghie.

2. Să instrueze respective să propună în fiecare Mercure după prânz religia și limba română elevilor ce cercetează școalele străine din loc.

3. Să cultive în ordine grădina de porțarit.

4. Alesul invățător este obligat a cerca biserică în fiecare Dumineacă sau sărbătoare atât în decursul anului școlar, cât și în timoul vacanței de vară.

Reflectanții la acest post au să se întrețină — în terminul deschis — rugările de concurs, instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral al „Zarandului” în Brad.

Pentru a face cunoștință cu poporul, și pentru a-și arăta destării în cântări, concurenții sunt poftiți a se prezenta la biserică într-o Dumineacă sau sărbătoare.

Bâița, (H. Boicza) la 24 Iunie 1916.

George Drăgan,
pregădinte.
Nr. 339/1916 Vidi:

Brad, la 28 Iunie 1916.

V. Dănișan
protopresb.

Nr. 269 protop. 1916.

112 3-3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor invățătoreschi din comunele bisericești mai jos însemnate din tractul Devei se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) ajutor din fondul Rudolfin în suma de cor. 200;

b) folosirea casei, grădinăi, și a cimitirului parohial;

c) venitul stolar uzitat dela 50 familii;

d) emolumentele în naturală: ferdelă de cuceruz și zile de lucru dela fiecare familie, precum și lemne de foc după curte din pădurea comunală, în valoare de cor. 100.

Concurenții își vor înainta petițiile cu documentele recerute, subsemnatului oficiu în terminul indicat, și sunt datori de a se prezenta în biserică pentru a cânta, respective pentru a celebra și cuvânta.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Mediașului în conțelegeră cu comitetul parohial respectiv.

Mediaș, 27 Maiu 1916.

Romul Mircea
protopop.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de invățător la școală noastră din Ocna-infer. se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1200 cor. din cassa biserică; cvartir în natură.

Nr. 113 3-3

Invățătorul ales este obligat de a formaze cor bisericesc — cu elevii cu care se cante Dumineca și sărbătoarea răspunsurile liturgice și se instrueze în școală de repetiție fără altă renunțare.

Concurenții să-si înainteze cererile întruite conform normelor în vigoare la oficiul protop. gr.-or. Sibiu, și să se prezinte înainte de alegere la biserică în vî-o Dumineacă sau sărbătoare spre a cânta și a se face cunoștință cu poporul.

Oficiul parohial gr.-or. Ocna-inferioră, la 29 Iunie 1916.

Is Popa, parch **Ioan Domnariu**

Nr. 239/1916 prot.

Vazut:

Dr. Ioan Stroia
protopresb.

Anunț.

Să redusă prețurile cărților:

1. Arhiepiscopul și metropolitul Andrei baron de Șaguna, de N. Popea, arhim. și vicar arhiepiscopal, dela 5 cor. la **2 cor.**

2. Memoria arhiepiscopală și metropolitului Andrei baron de Șaguna, sau luptele naționale politice ale românilor 1848-1873, de N. Popea, arhim., vic. arhiep. Tomul I dela 2 cor. 60 fil. la **2 cor.**

3. Insemnările unui trecător, Crâmpene din sâmbătăriile dela noi, de O. Goga, dela 3 cor. la **1 cor. 50 fil.**

4. Desvoltarea primatului papal și influența lui asupra creștinății. Cercetări istorice, de S. Popescu, dela 1 cor. 25 fil. la **50 fil.**

Librăria arhidiecezană.

In editura comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane, în traducere românească, făcută de dl Teodor V. Păcăian redactorul „Telegrafului Român” a apărut

Evangelia ca bază a vieții,

celebra lucrare a lui G. S. Petrow, în care carte sunt tratate cu multă putere de convingere temele următoare: *Principiile fundamentale ale civilizației. Educarea voinei și spiritul creștinesc. Degenerarea morală. Subtilitatea evangeliului. Impărăția lui Dumnezeu.*

Se află în depozit spre vânzare la Librăria arhidiecezană din Sibiu. Prețul unui exemplar e 1 cor. 50 fileri plus 5 fileri porto poștal.

</div